

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica števil. 1. Telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo.

Odsev španskega požara

Dogodki v Španiji so v politično atmosfero Evrope zanesli nov element nemira. Že večeraj smo poudarili, da ni prezreti dalekosežnih posledic, ki jih bo odločitev v krvavi državljanski vojni na Pirenejskem polotoku imela tudi preko meja španske republike. Zlasti v sosednji Franciji opazuje razvoj položaja na španskih bojiščih z ogromno napetostjo, ki nikakor ne prispeva h konsolidaciji notranjopolitičnih razmer v Franciji sami.

Prihod ljudske fronte na oblast se kakor znano v Franciji ni izvršil povsem gladko. V trenutku, ko je gospod Blum sestavil svojo levičarsko vlado, se je republika zvijala v krčih ogromnih, dobro organiziranih stavk, ki so sicer novemu režimu omogočile, da je neke socialne in gospodarske reforme mogel hitreje in gladkeje izvršiti, nego bi se bilo to sicer zgodilo, ali so mu istočasno napravile huđe nepravilnosti in so v gotovem oziru kompromitirale realnost njegovega programa. Stavke so v glavnem prenehale, vendar še ne vse in ne povsod. V zadnjem času delajo zlasti stavke poljskih delavcev francoski vladi znatne preglavice, povprečnega francoskega državljana pa razburjajo, ker so podražile kruh.

Levičarska vlada g. Bluma je razpustila tako zvane fašistične organizacije, toda policijski ukrepi tudi v Franciji ne prinašajo političnih solucij. In desničarski elementi, ki mnogo špekulirajo na v jedru konservativno mišljenju širokih mas francoskega naroda, so v drugih oblikah in z novimi metodami na poslu, da omajajo postojanke ljudske fronte. Da nevarnost ni majhna, dokazuje nedavni govor notranjega ministra Salengra, ki je na zborovanju svoje stranke javno svaril politične nasprotnike, češ, ako vržete vlado, se bo borba za ljudsko fronto nadaljevala na ulici.

Seveda so take besede iz ust notranjega ministra, izgovorjene v strogo parlamentarni in demokratiški državi, desničarskim nasprotnikom dobrodošel povod za nove ljute atake proti levičarski »diktaturi«; ni čudno, da je v francoskem parlamentu vloženi zaradi te izjave cela vrsta interpelacij, ki naj dajo možnost, da se novi režim v samem narodnem predstavništvu kompromitira. Iz desničarskih krogov se poskuša stalno vzdrževati vtis, da je vlada ljudske fronte samo prehodnega značaja in da bo Francija najkasneje v jeseni dobila režim, ki bo prost vseh obveznosti napram skrajni leviči.

Ni izključeno, da bodo dogodki v Španiji posejšili notranjopolitične odločitve tudi v Franciji. Pri tem morda ni merodajno, kdo na Španskem zmaga. V slučaju, da nadvlada današnji levičarski režim, je treba računati v Španiji z znatno poostritvijo v smislu ekstremističnosti komunističnih tendenc, kar ne more ostati brez reperkusije na razpoloženje onih skrajnih levičarskih krogov v Franciji, brez katerih podpore se današnji francoski režim ne more držati. Vsak nadaljnji sunek na levo pa bi avtomatsko sprožil odločilno borbo med levico in desnico v francoski republiki. Ako na drugi strani zmaga konservativna protirevolucija v Španiji, bi tak dogodek silno opogumil desničarske kroge v Franciji in jih gnal k ojačenju ofenzive proti vladi levice.

Mi smo daleč od teh dogodkov, in vendar na njih nismo desinterezirani. Kakršnikoli so naši odnosi in naša gledanja na razne notranjopolitične pokrete v drugih državah in tudi v Franciji s stališča političnih načel in nazorov, ona stopajo v ozadje, ker moramo režime v drugih državah ceniti ne po njihovih notranjih odnošjih napram lastnim narodom, temveč po njihovih politiki napram nam in naši državi. In tu je treba pač reči, da ima novi francoski režim, kakor vse kaže, več razumevanja za položaj in interese Jugoslavije, kakor so ga imele gotove desničarske vlade, ki so že kar odkrito kazale neke revizionistične tendence v pogledu svojih obveznosti iz sklenjenih pogodb. Ako je res, da današnja francoska vlada trdno vztraja ne le pri besedi, nego tudi pri duhu zavezniških obvez in zlasti tudi uvideva, da v današnjih časih politične zveze ne morejo dobro držati, ako se ne naslanjajo na razumevanje tudi gospodarskih interesov zaveznikov, potem moramo le želeiti, da se taka preorientacija v gledanju naše velike zapadne prijateljice očuva in še ojača brez ozira na to, katere stranke ali grupacije imajo slučajno v Parizu moč v svojih rokah. Naše simpatije bodo vedno veljale tistim, ki bodo nam izkazovali največ tvornega prijateljstva.

Španske homatije so v Evropi izzvale tudi novo diskusijo o pomenu sodelovanja sovjetske Rusije pri evropskih problemih. Sovjetska kominterna se je odkrito vmešala v dozodke v Španiji in sovjetske radijske postaje so se etablirale kot propagandistične in agitatorske centrale za španske levičarje. S tem je sovjetska Rusija dala svojim protivnikom v roke dobro orožje in od vseh strani se že čujejo svarila in obžalovanja, da vsi tisti, ki se vežejo z

ŠPANSKI NAROD KRVAVI DALJE

Odločitve še ni, napovedujeta pa jo za danes ali jutri oba nasprotnika — Položaj je še vedno nejasen, zdi pa se, da se razvija za upornike ugodnejše kakor za vlado

Pariz, 23. julija. r. Državljanjska vojna, ki je zajela sedaj že vso Španijo, postaja vedno bolj srdita ter brezobzirno učuje vse drobrine. Vesti, ki prihajajo iz posameznih pokrajin in iz obeh taborov, so si tako nasprotujoče, da druga drugo pobijajo, vrhu tega pa se vidi, da se situacija zelo naglo spreminja, tako da je težko reči, kdo napreduje in kdo nazaduje. Za posamezna mesta se vrše srdite borbe, enkrat zmagujejo uporniki, pa zopet vladne čete, tako da se gospodarij posameznih krajev menjajo često po večkrat na dan. Zadnja poročila vlade o zmagah nad uporniki kažejo, da so uporniki prodri že tik pred Madrid, kar je vlada prej zanikala. Tako poročajo, da so vladne čete sinoči po sreditih in krvavih borbah zopet pregnale upornike in Toledo (60 km pred Madridom) in iz Guadalaraja (50 km pred Madridom). V obeh krajih so trajale borbe več ur. Upornikom so priskočili na pomoč fašisti. Naposled pa so vladna letala, ki so metala bombe, prisilila upornike k umiku. Vojašnica v Toledu je popolnoma razdejana.

Močnih oddelki vladnih čet, sestavljeni iz pehote, topništva, oddelkov težkih strojin in pionirjev prodirajo po vladnem poročilu proti Saragossi. Vlada je prepričana, da bo ta uporniška postojanka, ki ji poveljuje general Cabanellas, še v teku današnjega dne padla, zlasti še, ker so uporniki po številu zelo šibki in jim primanjkuje orožja. Istočasno prodira proti Saragossi tudi močna vojska rdeče milice.

Položaj po vesteh upornikov

Lizbona, 23. julija. r. Vesti, ki jih pošilja v inozemstvo nasprotniki režima ljudske fronte, zlasti uporniški generali iz Seville, Ceute in San Sebastian, vedo povedati, da je ljudska fronta zelo nazadovala v severni in južni Španiji ter da se režimovci drže v glavnem samo še v Madridu in neposredni okolici. Tudi tam jih oklepajo močni oddelki upornikov, ki se z vseh strani približujejo prestolnici. Vlada se očividno zaveda nevarnosti, ki ji grozi, in je zaradi tega poslala proti upornikom vse razpoložljive čete. Proti upornikom, ki prodirajo s severa in juga, je odinilo doslej skupno 150.000 mož vladnih čet, dočim razpolagajo uporniki z okrog 120.000 vojakov. Iz dejstva, da so se uporniki približali

Madridu že na 40 do 60 km sklepajo, da je položaj v provincah ugodnejši za upornike, kakor pa za vlado. Vrhovno vodstvo upornikov namerava očitno napasti Madrid od vseh strani. Po zadrževanju iz uporniškega tabora imajo uporniki izmed 46 sedaj že 25 provinc v svojih rokah. Dejstvo, da se vedno ni prišlo do odločilnega spopada, utemeljuje uporniki s tem, da morajo na eni strani prevaliti velike deljave, dnevno najmanj 80 km, na drugi strani pa se ne smejo posluževati železnice, ker so mostovi deloma porušeni, deloma pa podminirani. Tako da bi vlaki zleteli v zrak. Zato bo trajalo še par dni, preden bo prišlo do končne odločitve, kdo bo v bodoče gospodar v Španiji.

Pariz, 23. julija. w. Iz Španije je danes popoldne prispelo le malo poročil, ki potrjujejo, da se položaj ni mnogo izpremenil. Polom radijske postaje v Seville demantirajo uporniki vesti, ki jih je vlada razširjala ponoči, da so vladne čete imele uspeh. Sevilleška poročila ugotavljajo, da uporniki držijo vse svoje poslojanke. Iz Bayonna javljajo, da se od španske meje sliši streljanje topov in strojin. Iz tega sklepajo, da se vršijo pri San Sebastianu in Bilbau še vedno ljubi boji.

Po francoskih vesteh je vlada na boljšem

Pariz, 23. julija. w. Iz večine danes iz Španije prišel poročil, se zdi, da vlada sedaj tudi v južni Španiji operira uspešno in da so uporniki izgubili mnogo svojih oporišč. Vladne čete so zasedle vse strateško važne točke okoli Madrida, tako da se bodo kolone upornikov zelo težko približale glavnemu mestu. Število smrtnih žrtev v sedanjih državljanski vojni narasča od dne do dne. Že sedaj računajo s tem, da znaša število mrtvih okoli 30.000. Centrala za pogrešance v Madridu odklanja objavo vesti o številu mrtvih ter izjavlja samo, da so v teku poizvedovanja.

Gibraltar, 23. julija. o. General Franco je izjavil novinarjem, da je Madrid pred padcem. Zanesljive informacije pa kažejo, da odločitev še dolgo ne bo padla. Nasprotniki šele zbirata svoje sile za odločilne bitke. Na jugu pridobiva vlada na terenu, na severu pa se morava njene čete umikati, to pa zaradi tega, ker prevladuje v južni Španiji komunizem, v severni pa imajo večino med prebivalstvom monarhisti in desničarsko usmerjeni republikanci.

Pariz, 23. julija. o. Revolucionarji širijo vesti o padcu Giraldove vlade, katerega naj bi po zahtevah delavstva zamenjal marksistični voditelj Largo Caballero. Očividno menijo, da se je morala vlada umakniti vojnemu odboru ljudske fronte, kar pa po madridskih informacijah ne drži.

„Revolucionarna junta“

V okviru vlade se je osnoval odbor z diktatorskim pooblastili za borbo proti desničarjem

Hendaye, 23. julija. r. Posebni dopisnik United Press, ki se je pravkar vrnil s svojega potovanja po Španiji, poroča, da je bil v Madridu postavljen poseben odbor ljudske fronte, ki bo odlejal borbo proti upornikom. Dal si je ime »Revolucionarna junta« in si nadel nalogo, da kraja obračunati z vsemi nasprotniki režima ljudske fronte. Junta je bila sestavljena v sporazumu z vlado in je prevzela vso izvršno oblast v provincah Valencija, Alicante, Kastilija, Cuenca in Murcia, kjer je uporniški pokret najbolj razširjen. Junta ima neomejena pooblastila vlade in sme izdati vse ukrepe, ki jih smatra za potrebne. Junta tvori predsednik parlamenta, poljedelski minister ter državna podtajnika pri ministrskem predsedstvu in pri kmetijskem ministrstvu. Vrhovni organ junte je ministrski predsednik. Vsa oblastva v omenjenih pokrajinah se morajo pokoriti odredbam junte. Junta je že v teku noči prevzela dolge, in katerim zagotavlja, da bo že v par urah odposlala močne oddelke v vse pokrajine, ki jih ogražajo uporniki. Proglas dalje trjuje, da so vojska, mornarica, letalstvo in žandarmerija v večini pokrajin ostali na strani vlade.

rusko velesilo, v stvari služijo boljše vizaciji Evrope in Pomažajo pri načrtih za porušenje evropske kulture in civilizacije. Ta propaganda gre seveda v prvi vrsti za tem, da se v očeh evropskih narodov kompromitira zlasti oni sistem kolektivnih mirovnih paktov, ki ga sedaj izvaja Francija v zavezništvo z Rusijo in z neposrednim sodelovanjem enega dela Male antante.

Mi smo v teh svojih izjavah le pokazali na nekatere probleme, da se vidi, kako krvavi dogodki v Španiji mečejo svoj odsev tudi na življenje drugih narodov in na medsebojne odnose drugih držav in da opozorimo kolike važnosti utegnejo biti notranjopolitična previranja, ki smo jih do sedaj bili navajeni gledati le z vidika neinteresiranih opazovalcev tudi za usodo drugih narodov in celih kontinentov.

mesta kar sumarno obsodil na smrt. Na njegovo povelje so jih nato postavili k zidu in priredili pravo strelsko tekmovanje, pri čemer so jih kar v množicah ubijali.

Anarhisti na delu

Madrid, 23. julija. o. Davi je bil dosežen popoln sporazum med sindikalisti in anarhisti. Oboji bodo odslej z vsemi silami podpirali režim ljudske fronte. Vendar pa so

Španska vlada išče podpore v Franciji

Pariška vlada je vojaško intervencijo odklonila, dovolila pa je izvoz vojnega materiala za vladne čete

Pariz, 23. julija. r. Semkaj sta pred dvema dnevoma prispela z letalom dva visoka španska oficirja. Kakor se trdovratno zatrjuje, sta prišla po nalogu španske vlade, da prosita francosko vlado za podporo in pomoč pri zatretju upora. Najprej sta skupno s španskim poslanikom posetila zunanjega ministra Delbosa, nato pa sta dolgo konferirala z ministrskim predsednikom Blumom in v teku današnjega dne z vojnim ministrom Daladierjem. Ba je sta v imenu španske vlade prosila, naj bi Francija s svojo oboroženo silo intervenerala v španskem Maroku in zatrla upor, da bi mogla španska vlada čimprej obračunati z uporniki v Španiji sami. To zahtevo je francoska vlada odklonila, ker bi oborožena intervencija pomenila poseganje v notranje španske zadeve, kar bi lahko dovedlo do mednarodnih komplikacij.

Španska emisarja sta nato prosila, naj bi francoska vlada dovolila uporabo svojih pomorskih in letalskih oporišč za španska vojna letala in vojne ladje. Uporabo letališč je francoska vlada odklonila, pristala pa je na to, da se smejo španske vojne ladje zalagati z gorivom in drugimi potrebščinami v francoskih lukah ob afriški obali.

V pričakovanju odločilnega spopada

Doslej še ni prišlo do napovedane odločilne bitke, na obeh straneh pa se nanjo mrzlično pripravljajo

Madrid, 23. julija. Razpoloženje v Madridu je še zmerom optimistično, čeprav se že občuti pomanjkanje živil in je tudi vedovod nekoliko pokvarjen. S severa in juga prodirajo kolone upornikov proti Madridu v zelo počasnem tempu. Vladne čete so se z nekaterimi kolonami že spopadle in bitka pri Guadalajari je izpadla njim v korist. Premagana je tudi druga kolona, ki se je približala Madridu s severa. Tretja kolona severnih upornikov pa doslej še ni prišla v stike z večjimi oddelki vladnih čet. Vse kaže, da se nasprotnika izogibata in iščeta pripraven teren za odločilni spopad.

Povsem je gotovo, da so sedaj v rokah vlade Madrid, Toledo, Bilbao, Barcelona ter vsa dežela okrog njih. V večerajšji bitki pri Toledu so vladne čete uporabljale težke topove, strojnice in letala. Vstaši so se branili so skrajnosti in so se nazadnje umaknili v vojno akademijo, ki so jo vladna letala deloma porušila. Vladne čete so zelo previdno prodirale v mesto. Uporniki se kljub ponovnim ultimatom niso hoteli vdati.

anarhisti kljub nasprotnim odredbam vlade pričeli spet zažigati cerkve in samostane. Dunajska vremenska napoved za danes: Prehodno jasno in topleje.

Ropi in požigi

Lizbona, 23. julija. AA. DNB poroča iz Vila Reala na južnem Portugalskem, da ališijo iz sosednjega španskega mesta Ajamonta močno streljanje. Največja cerkev tega mesta je vsa v plamenih. Po vesteh iz Huelve izvajajo pristai skrajne levicestrane teror. Zažigali so vse cerkve, stanovanja meščanov, ki so pristai desničarskih strank, pa ropajo.

General Mollo ubit?

Bayonne, 23. julija. AA. S privatne strani poročajo, da je general Mollo padel. Uradnega potrdila pa še ni.

Francoski levičarji zahtevajo izgon Gila Roblesa

Pariz, 23. julija. o. Levičarski krogi zahtevajo od vlade naj izžene iz Francije Gila Roblesa, ki se sedaj mudi v Biarritzu in o katerem trde, da je stalno v stikih z voditelji upora na Španskem.

Znatne uspehe je vladna vojska dosegla na jugu, predvsem s pomočjo letal, proti katerim se revolucionarji ne morejo braniti. V Saragossi so se revolucionarji dolgo časa banili in v severnih predelstjih je prišlo do huđe borbe na nož. Nazadnje je tudi Saragossa padla.

Kakor v Madridu, se je tudi v Barceloni ustanovil poseben odbor ljudske fronte pod vodstvom predsednika avtonomne pokrajine Katalonije Companyja, ki je prevzel vso iniciativo za borbo proti upornikom.

V vseh vladnih centrih se sedaj z mrzlično naglico pripravljajo na odločilno borbo. Vsa strateška mesta okrog Madrida so že zasedena in vojsko utrjena. Za barikadami in po strelskih jarkih se zbira delavska milica, mladina ljudske fronte, policija, gasilci, in civilna garda. Povsod urejajo strojniška gnezda. Iz mesta odhajajo uro za uro novi oddelki milice proti severu in jugu. Na letališču je silen promet. Napadala letala se neprestano vračajo z raznih front in se zalagajo z bombami in strelivom ter spet startajo na vse strani.

Naši kraji in ljudje ALBUS DOMAČE MILO

Počitniški dom kraljeviča Andreja

Pred pomembno svečanostjo, ki jo v nedeljo doživi Rakitna

Ljubljana, 23. julija.

Higienski zavod in šolska poliklinika bosta svoje skrbno prizadevanje za zdravje naše mladine kronala v nedeljo z novim lepim uspehom. Na Rakitni, ki se je v zadnjih letih uveljavila kot najbolj priljubljeno letovišče in zimovališče šolske mladine, bo po svečani blagoslovitvi, ki jo bo opravil škof dr. Rožman sam, ban dr. Natlačen slovesno otvoril novo zgradbo počitniškega doma. V kratkem

učencev ljubljanske srednjih šol. Celotna ureditvev doma je prav higienska, moderna, celo malo luksuzna, da bo mogel služiti za vzor vsem enakim ustanovam, ki naj se še grade. Dom ima tekočo vodo iz lastnega vodovoda, ločene spalnice, velika igrišča. Moderno urejeno kopalnico, ki se nahaja v neposredni bližini, zajema vodo iz domačega potoka, ki jo pa skrbno očiščajo in grejejo. Trenutno prebiva na Rakitni 90 otrok iz ljubljanskih šol in

času je dom na Rakitni doživel izredno lep razvoj. Društvo za narodno zdravje v Ljubljani je svoj čas na pobudo okrajnega zdravstvenega referenta dr. Lapajnetta otvorilo tam preizkusno postajo za kostono tuberkulozo, hkratu pa je imelo v načrtu, da iz skromnega začrtka prej ali slej razvije obsežnejše specialno zdravilišče. Poizkusna postaja je delovala dve leti, nakar so jo morali zaradi pomanjkanja najnujnejših sredstev opustiti. Streho sta postajali nudili dve Deckerjevi baraki, ki ju je nato prevzela šolska poliklinika, da ju uporabi za počitniško kolonijo svojih varovancev.

Ker ima Rakitna izredno ugodno podnebje in so tudi vse druge okoliščine kar vabljive — kraj je 800 m visok, nahaja se blizu Ljubljane in ima prav lahek dostop — je vodstvo Higienskega zavoda in šolske poliklinike zasnovalo načrt, da bi iz neznatnega provizorija ustanovilo nekaj trajnega. Leta 1931. so za počitniški dom zgradili prvi paviljon iz kamna, v katerem je bilo prostora za 25 do 30 otrok, z Deckerjevima barakama vred pa je Rakitna lahko sprejela na letovanje že do 70 otrok. Doma niso z velikim veseljem obiskovale kolonije samo poletni, temveč je tudi pozimi sprejel v svoje zavetje številne udeležence smučarskih tečajev, ki so pod izbranimi športno-strokovnimi in zdravstvenimi vodstvom dosegali najlepše uspehe. A ker sta bili Deckerjevi baraki že v precej slabem stanju, je bilo treba že od vsega početka misliti na prizidave. Leta 1933. so začeli zidati drugi paviljon, ki so ga lani dogradili in v katerem je mesta še za 60 postelj. S tem v zvezi so obenem preuredili prvotno zgradbo, ki so jo namenili predvsem gospodarskim funkcijam, tako da so razširili in modernizirali kuhinjo, da bo mogla ustrezati potrebam povečane kapacitete, in sorazmerno povečali obednico. V novem paviljonu pa so nameščene predvsem spalnice. Hkratu je Higienski zavod dokupil še 8000 m² sveta, da je domu zagotovljena možnost razširitve v primeru potrebe, saj je v načrtu naj bi postojanka na Rakitni obsegala vsega skupaj 150 postelj. Pokroviteljstvo nad domom je prevzel Nj. Vis. princ Andrej in prav te dni je prispele dovoljenje za najvišjega mesta, da bo dom uradno nosil ime: Počitniški dom prince Andreja. Stroški za zidavo so se krili deloma iz tekočih kreditov Higienskega zavoda, deloma pa iz banovinskega fonda za zdravstveno zaščito učencev, vendar tako, da so se v ta namen porabili le prispevki

iz šol na ozemlju nekdanje Kranjske, ker je za mariborsko območje podobno dom na Pohorju. Življenjski režim v koloniji na Rakitni se ravna po preprostem spoznanju, da za zdrav napredek mladine ne zadoščajo le hrana, sonce in zrak, temveč da ji je v enaki meri treba tudi vzgoje k higijenski življenju. Za to skrbe s praktičnim delom zaščitne sestre, ki jim je poverjeno nadzorstvo otrok in ki nepretrgano žive z njimi ter jih uče vsega, česar je treba mlademu naraščaju: spati, umivati, jesti, se pravilno igrati, solnčiti in kopati, pa tudi higijenskih in splošnih življenjskih pravil. Namen nedeljske slovesnosti je, da se tudi širša javnost opozori na prizadevanje naših higijensko-zgodovinskih ustanov, saj si ne moremo misliti polnih uspehov tega dela brez podpore vseh činiteljev, ki jim je zdravje mladine iskreno pri srcu. Zato sta Higienski zavod in šolska poliklinika povabila zastopnike vse javnosti, zlasti pa vseh naših dobrodelnih ustanov, da se udeležijo slavnosti, ki se prične ob 10.30. Izletniki iz Ljubljane imajo ugodno zvezo na Preserje tudi z jutrnjim vlakom, ki odhaja ob 6.15, izpred nebotičnika pa odpelje ob 8. poseben avtobus.

iz šol na ozemlju nekdanje Kranjske, ker je za mariborsko območje podobno dom na Pohorju. Življenjski režim v koloniji na Rakitni se ravna po preprostem spoznanju, da za zdrav napredek mladine ne zadoščajo le hrana, sonce in zrak, temveč da ji je v enaki meri treba tudi vzgoje k higijenski življenju. Za to skrbe s praktičnim delom zaščitne sestre, ki jim je poverjeno nadzorstvo otrok in ki nepretrgano žive z njimi ter jih uče vsega, česar je treba mlademu naraščaju: spati, umivati, jesti, se pravilno igrati, solnčiti in kopati, pa tudi higijenskih in splošnih življenjskih pravil. Namen nedeljske slovesnosti je, da se tudi širša javnost opozori na prizadevanje naših higijensko-zgodovinskih ustanov, saj si ne moremo misliti polnih uspehov tega dela brez podpore vseh činiteljev, ki jim je zdravje mladine iskreno pri srcu. Zato sta Higienski zavod in šolska poliklinika povabila zastopnike vse javnosti, zlasti pa vseh naših dobrodelnih ustanov, da se udeležijo slavnosti, ki se prične ob 10.30. Izletniki iz Ljubljane imajo ugodno zvezo na Preserje tudi z jutrnjim vlakom, ki odhaja ob 6.15, izpred nebotičnika pa odpelje ob 8. poseben avtobus.

Drugi vseslovenski pedološki kongres

Ljubljana, 23. julija. Pred tremi leti se je vršil v Brnu prvi vseslovenski pedološki kongres. Pedologija — mladinoslovje, je veda, ki nudi temelje vsega strokovnega znanja vsem, ki se ukvarjajo z mladino. Torej ne samo učiteljem, temveč tudi zdravnikom, sodnikom in kriminalistom. Brnski kongres je sprejel ob zaključku sklep, naj se vrši prihodnji vseslovenski mladinski kongres v Jugoslaviji. Stalni pripravljalni odbor, ki mu načelujeta dr. Mihajlo Rostohar, univerz. profesor v Brnu in naš rojak, ter dr. Uher, docent vseučiliškega v Brnu, je stopil v stike z beograjskimi pedagogi. Po prvotnem načrtu naj bi se kongres vršil v Beogradu. Pojavili pa so se razni tehnični zadržki in zato je prispel prof. dr. Rostohar v Ljubljano ter stopil v stike s predstavniki prosvetnih in šolskih organizacij in oblasti, ki so obljubili svojo pomoč. Sklenjeno je bilo, da se bo vršil II. vseslovenski pedološki kongres prihodnje leto pri nas v Ljubljani. Na brnskem kongresu je sodeloval kot edini slovenski znanstvenik ljubljanski vseučiliški profesor g. dr. Ozvald. Njemu je bila poverjena naloga, naj zbere prosvetne in pedagoške delavce iz naše banovine, ki bodo referirali na jugoslovenskem kon-

gresu. Povabilu so se že odzvali prof. dr. Franjo Žgeč iz Maribora, ki bo prikazal razvoj otroka v socialnem okolju, učitelj Jurančič od Sv. Marka pri Ptuj, ki bo poročal o vplivu socialnih razmer na razvoj kmečkega otroka, ostali predavatelji pa so univ. prof. dr. Ozvald in dr. Gogala iz Ljubljane, prof. Silih iz Maribora ter učitelj Vranc iz Studencev pri Mariboru. Na kongresu bodo seveda sodelovali tudi znanstveniki iz Beograda, Zagreba in ostalih krajev. Sodelovanje so obljubili tudi češkoslovaški, poljski in ruski pedagogi. Pedološkega kongresa v Ljubljani se bo

Mednarodni učiteljski kongres bi moral biti letos v Beogradu, pa je odpovedan in bo od 8. do 11. avgusta v Ženevi

Ljubljana, 23. julija. Jugoslovensko učiteljsko združenje je bilo kot stalen član mednarodne učiteljske federacije, v kateri je včlanjenih 600.000 učiteljev (ic) iz vsega sveta, vedno zastopano na njenih kongresih s svojimi delegati. To se je vršilo z vednostjo in tudi z gnotno podporo samega prosvetnega ministrstva. Ti kongresi se vrše vsako leto v raznih evropskih centrih. Lani je bil kongres v Oxfordu. Ob tej priliki je sprožil jugoslovenski delegat predlog, naj bi se letos vršil kongres v naši državi in sicer v Beogradu. Predlog so sprejeli vsi delegati z največjimi simpatijami. S prireditvijo tega kongresa v naši državi, je imelo Jugoslovensko učiteljsko združenje dvojni namen: prvič, da se na mestu zavrne sumnja o našem učitelstvu, zaradi katere se je mnogom dozdevalo, da je zaradi gotovih razlogov jugoslovenskemu učitelstvu zabranjeno aktivno sodelovanje za okrepitve učiteljske mednarodne solidarnosti; drugič, jugoslovensko učiteljsko je smatralo za svojo in narodno čast, da se o prosvetno pedagoških idealih razpravlja v naši državi, in to v prisotnosti zastopnikov učitelstva vsega sveta, raznih pedagoških organizacij in celo tudi Društva narodov. Da bi se temu kongresu, ki naj bi se vršil pri nas, zagotovil čim večji pomen ter bi se zanj ustvarilo čim večje zanimanje, je nameravalo združenje poleg tega organizirati tudi pedagoški teden. Ob tej priliki bi bilo za učitelstvo prirejenih več predavanj priznanih tujih in domačih pedagogov. Da bi se učitelstvu omogočilo prisostvovati predavanjem, je bil naš narodni učiteljski kongres določen tik pred mednarodnim. Poleg tega je bilo pripravljeno tudi vse, da

ČUVA VAŠE PERILO!

Dobiva se povsod!

Pazite na ime Albus!

udeležilo mnogo udeležencev iz naše države in inozemstva in je zaradi tega za organizacijo kongresa obilo dela. Pri organizaciji bo sodelovalo tudi JUU. O tem sodelovanju bodo razpravljali tudi na glavni skupščini JUU, ki se bo vršila 3., 4. in 5. avgusta v Novem Sadu. Po zaključku kongresa bodo udeleženci prirejali razne ekskurzije.

Kristini Schullerjevi ob 70-letnici

Kristina! Ne pišem zaradi tvojih 70 let, pišem o Tebi zato, da obudim spomine na Tvoje in naše delo pri sodelavcih in sodavcih. Današnjemu rodu bi se sicer zdela vse, kar smo tedaj delali malenkostno, ker ne ve, v kakšnih razmerah smo delali. Ko smo konec leta 1896 naznanile, da prične izhajati z novim letom »Slovenka«, prvi ženski list, mi je med prvimi pisal Anton Askerc značilne besede: »Čeprav imamo mi Slovenci brž preveč ko pre malo časnikov, vendar mora vsak pameten človek pripoznavati važnost vsakega podjetja. Naše ženstvo je res sila zmožna. Kaj pa čitajo naše tako zvane meščanske dame? Domača literatura jim je španka vsa. Zensko vprašanje je eno najvažnejših vprašanj tudi za nas. Ako hočemo napredovati v svetovni omiki, mora vzporedno z moško inteligenco napredovati tudi ženska, drugače smo izgubljeni.« Na naš poziv se je naše ženstvo odzvalo tako, kakor tedaj nihče ni mogel misliti. Kot sodelavke so bile v prvi vrsti učiteljice, ki so takrat med Slovenkami skoraj vse znale pisati slovensko. Kristina! Ti si bila z Vido, Bogomilo, Zorano, Marico II., Mirko, Mokriško, Zagorsko, Desimiro med prvimi, neutrudljiva požrtvovalna sodelavka — pesnica. Vselej sem se razveselila, ko sem na pisemskem ovojju uzrla Tvoje lepo pisavo. Zalagala si me vsa tri leta mojega urejevanja s svojimi vedno doživljenimi, občutenimi poezijami, ki so žal raztresene, pozabljene. Kar si napisala v pesmi »Slovci«, je pač res:

Klanjala je svoje veje
vrba žalna in šumela;
vse na sveli — vse tu mine
ura grenka in vesela.

Svoje najlepše in najsrečnejše dneve si preživela na Gorenjskem in čar sveta pod gorskimi velikani je izživil mnogo melkih, v srcu doživljenih pesmi.

Marica.

Fotoamaterji!

Ali ste že preizkusili naš sveži film 26° Sch 8 posnetkov, kateri Vas stane z eno povečano sliko v velikosti 13x18 cm samo Din 10.— Dobite ga v vseh velikostih pri

Foto Touristu - Lojze Šmucu ALEKSANDROVA C. 8.

Uprizoritev operete na prostem

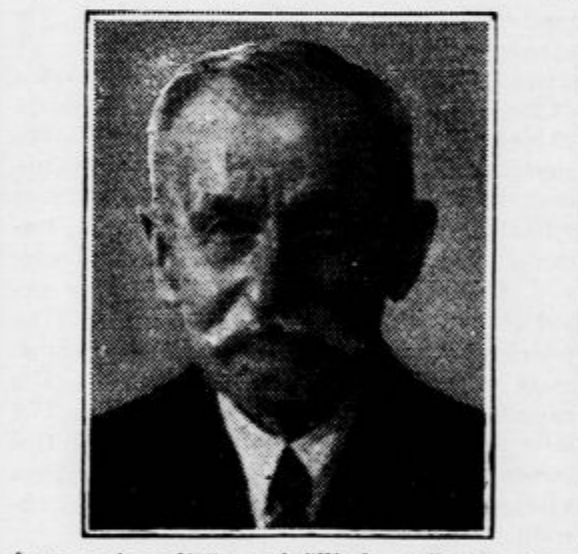
V Zgornji Siski bodo imeli v nedeljo 26. t. m. ob pol 21. besebno prireditev, namreč opereto na prostem. Na pobudo konservatorista g. Ivana Žizmonda, agilnega

prosvetnega delavca in obenem pevovodje »Uprizori Društvo« Bučarjevo opereto pred rojstno hišo našega prvega narodnega pesnika Valentina Vodnika pri »Kamnitih mizi.« Pod taktirko g. Ivana Žizmonda bo sodeloval orkester v polni zasedbi. G. Žizmond je glasbeni in pevski del operete sam nastudiral z orkestrom. Temeljite priprave nudijo zagotovilo, da bo prireditev v polni meri uspeša. Režijo vodi g. Ivan Jancič, plese pa je nastudiral odlični plesalec G. Emil Frelj, član ljubljanskega opernega baleta. Odlično prosvetno delo Društva »Vodnika« zasluži, da se v največjem številu udeležimo njegove prireditve.

Smrt rudarskega veterana

Hrastnik, 23. julija. Smrt kosi letos najstarejše Hrastničane. Spomladi je umrl 90-letni Filip Orožen, pred dobrim tednom je pobrala smrt stanozemo kemičnih delavcev, 88-letnega Janeza Šoperja, večeraj popoldne pa so na trbovelj-

skem pokopališču položili k večnemu počitku 88-letnega rudarskega veterana Alojzija Mastnaka, upokojenega rudniškega paznika. Pokojnik je bil najboljši kronist hrastniškega rudnika in življenja okrog njega. Rodil se je v Malem Trebčem na nekdanji bosanski meji, kamor je pribežal njegov oče pred biriči, ki so ga hoteli vtakniti v vojaško suknjo. Ko ni bilo več nevarnosti pred biriči, se je pokojnikovo oče leta 1850 podal v Hrastnik in nastopil delo kot ru-

dar. Ko je bil star 14 let, se je tudi sin podal na delo v rudniški rov. Več let je delal tudi v raznih gornje-stajarskih rudnikih. V rudniku na Ojstrem, ki je bil nekdanji last dunajskega podjetnika Sarga, poznejšega izdelovalca zolne kreme Kalodona, je delal 51 let, pri TPD pa je bil uslužben od njene ustanovitve leta 1874. Tekom dolgih let se je udeleževal v vseh panogah rudarskega dela in naposled postal rudniški paznik. Kot tak je bil upokojen leta 1906 z za takratne razmere lepo pokojnino 100 kron. Pokoj pa mu ni prijal in prijavil se je spet na delo kot dnevničar. Umaknil se je šele leta 1926, ko so nastopile prve redukcije. Vsega skupaj je »knapoval« polnih 62 let. Kot pokojnino za to dolgo dobo je dobival z vsemi dokladami Pokojniškega zavoda in TPD na mesec 475 Din. Alojzij Mastnak je bil tudi najstarejši vrtnar in botanik v hrastniški dolini. Poznal je vsako rastlino, posebno pa zdravilne. Ko je ležal na mrtvaškem odru, oblečen v rudarsko uniformo, je bil obdan od krasnih vrtnic, ki jih je sam gojil. V visoki starosti je bil še veder in čil in bolezen ga ni dolgo mučila. Na zadnji poti ga je spremljala velika množica. Bodi mu ohranjen blag spomin, rodbini naše sožalje!

Dolžnost vsake žene je, da pazi na urejeno toilco, ki jo dosega s prirodno FRANZ JOSEFOVO grenčico, ako jo dnevno uživa v manjši količini. Prava FRANCO JOSEFOVA voda deluje milo, prijetno, brzo in sigurno.
Ogl. reg. št. 1645-3

Počitnice doma

Ljubljana, v juliju. Či si državni — ali kakršnokoli drugi uradnik, ali pa si tako nesrečen, da si v boljših letih svoje prihranke vložil v banko, ki ti zdaj ne izplača niti počene pare kapitala ne obresti — potem ne moreš storiti drugega, nego da preživiš svoj dopust ali počitnice v osreju domačega ognjišča. Pred osmimi, desetimi leti bi bilo človeka sram priznanja, da ne gre poleti nikamor iz Ljubljane; danes se nam vidi to samo po sebi razumljivo. In kako tudi ne. Morja smo že toliko videli, dalmatince že toliko popili, da smo si popolnoma utešili glad in žejo po slani vodi, opolu in ružici — če ne več, vsaj za polovico življenja. V »domačegorska letovišča« pa nismo zahajali niti prepelj, kajti »nobe« kraji niso za gorjance niti tedaj, ko imajo možno nabito z denarjem. Mi nismo narod parketa, avtomobila in dancinga. Čevlji na kveter, cepin in štarski zeleni klobuk so naši najvernejši atributi — da ne govorim o steklenici cvička, ki bi jo verni Kranjec lahko postavil v svoj grb. Torej smo letos ostali doma. Izprva nas je zaradi tega tlačila nekakšna nevojinja. Naše žene, ki so bile v letih konjunkture poduhale letovišarsko življenje izven območja Slovenije, so bile kar nekoliko užaljone, ko smo jim možje pojasnjevali, da kriza ne dovoljuje več ekskurzij, izvzemši

stojnjarski užitek. V parku je vse živo. Vrtarjevi pomočniki so končali obvezno škropljenje, metle so izgibile v šrambo, snažlike potov ni videti nikjer nobene več. Kosi se spreletava pod smrekami in grmovjem, lepo črni, kakor da so se oblekli za vjudnostni obisk. Prihajajo že upokojenci. To so najzvestejši ptičji obiskovalci. Od svojih revnih kronskih stotink in dinarskih par si utrjavajo še za pičlo tivolskim ščebetavcem in pevcem. Vsak ščebetalec ima svoj revir, nekateri tudi po več skupaj, kajti v teh rečeh ni sporov. Hvala Bogu! Tu ni politike ne gospodarstva, samo nedolžen veselje kliče iz nepokvarjenega in pa težko preizkušene srca. Kakor kipi stoje mlrno kmrlci. Ljubko požvižgavajo in vabijo pernate znance z drevesnih vej na roko, s katere zobjejo bučna semena. Po obilnem zajtrku se pičiji rod prešno razkropi. zamudnike pa krmijo z dopoldansko zakusko novi čističli Tivolija, ženske in otroci. Tudi oni so se naučili življenja in vabijo ptičke. In poljski skrajnčki, taščice, liščki in nezogibni vrabci se v začetku nekoliko nezabujljivo ozirajo po njih. Pozneje pa se naberejo pri klopčah ob stezah v cela krda. Vabici jim mečejo hrano na tla. Na roko jim ne pridejo, otroci so preveč nemirni. Vendar pa vidijo, da se jim tudi teh gostov ni treba bati. Čas enakomerno hiti — evo ti zelenelega paznika! S palico v roki korajši svojo odmerjeno pot in se ozira na vse strani. Če

vlada povsod predpisani red. Časih se ustavi pri tej ali oni skupini starejših gospodov, ki pripovedujejo novice in delajo opazke o dogodkih. Potem se zgodi, da otrok prestopi zeleno mejo, pa je treba intervencije. Vse z blagimi besedami, seveda. Kajti priroda je zato, da jo ljubimo, ne da jo uničujemo. In služba paznika sama na sebi? Poleti je pravi ideal! Skoda, da je ne oddajajo brezposelnim. Nu, pa tiste večerne zarje, ki posveti človeku v jesenskih letih, tivolskim paznikom nihče ne zavida. Ribnik pod pasjim stopnjščem je vedno živahen. A tudi prično diskreten. Polagoma so se Ljubljanci privadili, kaj se pravi imeti počitnice: privoščiti mir sebi in drugim Sonce čvrsto sije, senca prijetno hladi — dopustnika, brezposelnega ali lenuha. Samo enim ne da miru: mladim parkom. Zalajzdaj se pojavi takšen rumenokljunec s še bolj rumenokljuno spremljevalko. Kam jo merita? Mimo stopnišča svetnega gledališča v gozd. Tam je tiho in leščano grmički skrivajo človeško grdobijo, klopce vabijo in samotaj mite, miče mnogo bolj nego spodaj v parku. Mladost noče kompromisov. Hoče se ji samote, da pomeiri svoje sile v zelenem krilu pramatere Narave. Bog z njo! Ko se izletnik, potnik ali pohajče vrne z rjavih potov na tivolske stezice, je slika v parku ali okolici docela spremenjena. Tičjastanska idila cvete le še pod krošnjami starih dreves, kjer so upokojenci takorekoč stalni gostje. Po drugih poteh škričljajo

vozički z najmlajšimi, ki umejo komaj vekati. Prijatelji krlitecev imajo dovolj vzroka, da se hudujejo. Otroci z varuškami jim razganjajo pernat družino. Promenadna pot je tudi oživela. Po dva in dva ali dve in dve sedita tam, kjer se ponuja prilika vse videti, marsikaj slišati in vse skritizirati. O, ne mislite, da ima Ljubljana zaprte oči in top jezik! Počitnice so kakor nalašč, da se nam vsi čuti poostrijo. Med te kritične motrilce promenade se kmalu pomešajo otroški tričiklji — in živčav je popoln. Dopustnik vstane s klopice, kjer je našel nekaj minut pribežališče, obhodi park na desni in levi, v misliš pohvali vrtnarsko umetnost in se ne čudi, ko odkrije, da ni v Tivoliju sam. Kaj še! Mnogo jih je, mnogo več, nego si je mislil Ne samo domačinov. Evo jih tam — ti so gotovo iz Zagreba. Oni drugi celo iz tujih krajev, kajti govorijo angleški. Vidite, ti so prišli na oddih v Ljubljano. Čitali so o mestu pod planinami, pa so se pripepljali k nam. Noče se jim staneгаа morja, triglavskega zraka, udobnosti Kofe in drugih planinskih domov. Ljubljana ima torej le neko privlačnost. Popoldne srečaš takšne goste tudi na gradu, zvečer pa na nebotičniku. Vsi so polni hvale za čar naše domače prestolnice. Vsi — razen Ljubljancev. Kajti Ljubljana beži stran od Ljubljane in si ne da dopovedati, da je povsod lepo, a najlepše — ne samo takrat, kadar ni denarja za potovanje — da je vselej našenše doma!

Vreme in kurja očesa

Zakaj je dobro in koristno, da imaš pošena kurja očesa? — Zveza med vremenom in zdravjem ter boleznijo je predmet znanstvenega proučevanja

V dobi modernih čevljev in tenkih pet so postala kurja očesa in ploske noge »klastična« kulturna bolezen in spada nekako k splošni izobrazbi, da je človek mnogo bolj poučen o bistvu in patološki anatomiji kurjih očesa. Pritisk pretesne obutve povzroča omejeno odebelitev roženinaste plasti kože. Polagoma se odebeljena mesta vtisnejo v nižje kožne dele v podobi roženega čepa. Vezno tkivo v okolici tega čepa se pod pritiskom zgosti kakor pri brazgotinab. in tako bi za znano vremensko občutljivost kurjih očesa navajali lahko ista pojasnila kakor za vremensko občutljivost brazgotin.

Toda takšna pojasnila niso tako preprosta, kakor je videti na prvi pogled. Dokaz je že to, da obstoji o kurjih očesih kot vremenskih napovedovalcih že cel kup teorij. Še najbolj verjetna je bila videti do danes ta, da se usnje obutve pod spremenjenimi razmerami zračne vlage pred vremenskimi preobratni stisne in s svojim pritiskom vpliva na kurja očesa, da pričnejo boleti. No, znanost se ni zadovoljila samo s to razlago, ki seveda še ni prav dokazana, in je pritegnila med činitelje, ki bi utegnili vplivati na kurja očesa, vse mogoče zračne elektrike, zračne pritiske, vlage, temperature, radijske emanacije in drugo.

Na podlagi mnogih opazovanj vemo, da

ima vsako stalno barometersko stanje ugoden vpliv na življenjsko prognozo, na razpoloženje in občutek udobja pri zdravih in bolnih osebah. Hitra menjava zračnega pritiska pomnožuje vedno število nenadnih smrti, povzročajo močnejše duševnega ravnotežja, občutek neugodja in podobno. Tudi krvni pritisk je v tesnih zvezah z zračnim pritiskom. Toda vse to in še drugi momenti, kakor zračna vlaga, temperatura, elektrika nam ni moglo prav pojasniti vremenske preročitve kurjih očesa.

Velika odkritja prihajajo pogosto slučajno, in morda je tudi to, kar sledi, eno izmed velikih slučajnih odkritij. Moderni raziskovalci so dokazali, da v radijskih kopalnicah niso samo kopeli, temveč da je tudi zrak bogato joniziran, to je, da vsebuje več zračne elektrike, ki ima po nekem naziranju odločilno besedo za pomlajevalne učinke, ki jih kaže bivanje v takšnih kopalnicah. Pred kratkim je gost nekega takšnega kopalnice, ki je srečni lastnik preročitve kurjih očesa, opazil, da ta svoja očesa v kopalnici vse »bolje« občuti nego doma.

Ker vemo po najnovejših raziskovanjih, da imajo električni pojavi v tkivu telesa poseben pomen in da so električne napetosti v bolnem, brazgotinskem tkivu vse drugačne nego v zdravem tkivu, menijo, da

so našli tu zadovoljivo rešitev za vremensko občutljivost vseh revmatikov, amputirancev, nosilcev kurjih očesa. Ta vremenska občutljivost je neka vrsta specifične reakcije tkiva na zračnoelektrična dogajanja in na neopazne spremembe v ozračju glede količine radijske emanacije. Pred nevihtami so te spremembe lahko prav znatne. Pri tem pa odločajo tudi konstitucionalni momenti. Kakor obstoji neka bolna preobčutljivost zoper določena zdravila, pijače in jedi, tako mora obstajati tudi preobčutljivost za električna dogajanja v zraku, ki se javlja potem na tako simpatičnih mestih telesa, kakršna so tista, kjer se zbirajo kurja očesa. Tako bi si lahko razložili, kje je vzrok, da niso baš vsi ljudje, ki imajo kurja očesa, dobri vremenski preroki.

Po drugi strani pa so ljudje, ki so drugače popolnoma zdravi in kurjih očesa ali podobnih stvari nimajo, pa vseeno prav dobro občutijo vremenske spremembe, ki se pripravljajo. Boli jih na primer glava, utrujene se počutijo, postanejo zaspani itd. Toda to so pri normalnih ljudeh vendarle izjemni primeri. Vsekako je znano in dokazano, da so lastniki kurjih očesa med vsem vremenskimi preroki v splošnem še najbolj zanesljivi, čisto še zanesljivejši nego meteorologi.

Odločilne bitke v Španiji

Ljudska fronta in fašisti merijo v krvavih spopadih svoje moči

(glej najnovejša poročila na prvi strani)

Jose Giral, predsednik španske vlade

Largo Caballero, predsednik »Ljudske fronte«

General Franco

General Mola

Trg v Cadixu, kjer se je izkrcal del upornikov

Naročniki ponedeljskega „Jutra“ prejemale revijo „Življenje in svet“ zastoj.

Mesto z dvema županoma

Malo irsko mesto Sligo si je volilo pred kratkim župana. Volilni boj je bil nad vse viharjen, njegov učinek pa je bil ta, da je vsak izmed obeh kandidatov za županski stolec dobil 2303 glasove. Volitve so ponoči, vili. Toda Irski so trgoglavci in so tudi v drugič oddali za vsakega kandidata točno 2303 glasove. Potem pa se niso odločili morda za žreb, temveč so si izbrali to rešitev, da bosta oba nesprotnika izmenoma po pol leta vodila županske posle.

Vrli meščani, ki so našli to rešitev, menijo, da so s tem zadeli dve rubehi na en mah. Prvič sta obe stranki zadovoljni, drugič se bosta oba župana kosela med seboj, da bi storila za mesto čim več dobrega. Stvar, ki bi jo bilo priporočati še marsikje drugje, ne samo tam, kjer bi dva županska kandidata prejela enako število glasov.

A NEKDOTA

Ko sta Gorki in Šaljapin kot mlada, še neznana in borna človeka romala po ruski zemlji, sta v Kazanji sročala potujoče gledališče. Ravnatelj tega gledališča je nujno potreboval dveh novih moči: tenorja in baso. Oba romarja nista imela počene pare v žepu, pa sta se potudila. Ravnatelj ju je povabil na poskušnjo. Gorki mu je kot tenor silno ngajal in ga je angažiral. Basista Šaljapina pa je proglašil za — neuporabnega...

VS AK DAN ENA

Za vraga, Lovro, kakšen pa si vendar! »Sej veš, kakšna je mati!« (Politikenc)

Zemlja požrla mesto

Katastrofalen potres v Južni Ameriki

Kakor poročajo iz Kolumbije, je potres popolnoma uničil mesto Tuquerres. Pretežni del hiš je izginil v širokih razpokah, ki so se odprle v zemlji. Preostalim poplajenim preži ista nevarnost. Več tisoč ljudi je ostalo brez strehe.

Tuquerres je drugo mesto, ki ga je v teku enega leta v južnem delu Kolumbije uničil potres. Lansko leto je na sličnem način izginilo v zemljo mesto La Chorrera.

Med potresom so se dogajali v nesrečnem mestu strašni prizori. Bližnji ognjenik Cerro Negro je ob tem potresu začel znova delovati. Prebivalstvo, ki je pomoči bežalo skoro gol na vse strani, je zasipal z žar-

čim pepelom.

Ljudje, ki so se utegnili rešiti, pripovedujejo, da so nastajale globoke razpoke, ki so se neprestano širile in v katere so se rušile cele hiše. Po potresu se je nekoliko sto ljudi vrnilo z upanjem, da bodo mogli med ruševinami rešiti še kaj svojega lasti.

V okolici mesta je Rdeči križ postavil šotore, v katerih je našlo začasno pribežališče kakšnih 1000 oseb. Tudi iz bližnjega Ekveadorja prihajajo reševalci z živili in zdravili. Števila smrtnih žrtev še niso mogli oceniti. Tudi nekatera bližnja mesteca je potres silno poškodoval.

Izvoz otrok

Kako znajo nerodovitni holandski zakonci obračati paragrafe

Na Holandskem imajo zakon, ki prepoveduje adoptacijo tujih otrok. Seveda je tudi tam mnogo zakoncev, ki nimajo svojih otrok, pa bi si jih radi nadomestili s prevzetimi otroki. Doslej so si pomagali mnogo med njimi na ta način, da so se odpeljali

v sosedne države, predvsem na Francosko in Angleško, in tam posinovili ali pohčerili otroke nezakonskih mater. Na Holandsko so se vračali s temi otroki, o katerih pa niso iz previdnosti nič povedali, da so jih v tujini prevzeli za svoje. Tako jim ni mogel nihče nihesar.

Na zadnjem zborovanju angleške zveze za podpiranje nezakonskih mater in njih otrok so govorili tudi o tem in nekdo je omenil, da odide vsako leto na ta način kakšnih petdeset otrok angleških nezakonskih mater na Holandsko. V Franciji je število takšnih otrok še večje. Ker pa ostajajo otroci do 21. leta angleški državljani, se dogajajo vsakovrstne težave. Ta čas bo na Holandskem kakšnih 300 adoptiranih angleških otrok. Razne angleške ustanove, preko katerih so holandski zakonci večinoma iskali otrok, so se sedaj odločile, da jim otrok ne bodo več oddajale, ker nečajo biti v sporu s holandskimi paragrafi. Tudi na Francoskem je opaziti podobna stremeljenja. Tam hočejo v bodoče oddajati otroke adoptivnim staršem le tedaj, če so ti francoski državljani.

Dieta in lepota

Prehrana v poletnem času — Nadlega potenja

Poleti zahteva nega telesne lepote posebno dieto. Nekateri zdravniki niso samo za to, da bi se morali omejiti v uživanju mesa, jaje in sira, temveč tudi sadja, jagod in zelenih solat... Od zelenjave priporočajo dinje, kumarice, kumarčno solato, zeleno. Kislo mleko velja že od davnih časov za nedozižen in cenen pomlajevalni pripomoček.

Marsikomu dela v tem času nadlego znoj, ki se nabira pod pazduho. Posebni vložki v obleki, ki so jih prejšnje čase zoper to uporabljali, so ščitili obleko, temeljnega zla pa

niso odpravljali. Bolj priporočljivi so modernizirani vložki iz srnjega usnja, preluknjani, impregnirani s kovinami, ki omejuje znojenje. Še boljše je metoda mazanja znojčih se delov z alkoholno raztopino formalina, ki jo uporabljajo za roke in noge. Pod pazduhami pa moramo uporabljati slabotnejšo raztopino, ker je koža tu dosti bolj občutljiva. Ljudsko naziranje, da krajevno obravnavanje telesnih delov, ki se preveč pote, škodljivo učinkuje na ostali organizmu, je v tej obliki brez vsake podlage.

Cerkev naj bi posredovala zakone

V Chestru na Angleškem se je vršilo ta dni zborovanje cerkvenih nedeljskih sol, pri katerem je škof Blunt postavil predlog, da bi cerkev prevzela tudi ženitna posredovanje v svoje roke. Dejal je, da je zakon za cerkev tako važna stvar, da bi se ne smela zanimati zanj šele pri poroki. Že prej bi se morala brigati, da bi se našli primerni mladi ljudje, to pa bi bilo mogoče na ta način, da bi ustanovljala ženitne posredovalnice. Nobena dobro organizirana cerkev naj bi v bodočnosti ne bila brez takšnih posredovalnic.

Spartakiada proti olimpiadi

Vrhovni sovjet za telesno vzgojo v Moskvi je naznanil, da se bo vršila sredi prihodnjega meseca v Moskvi spartakiada vse Sovjetske Rusije. To naj bi bil odgovor na smešansko olimpiado, ki se bo začela 1. avg. v Berlinu. Spartakiada bo v moskovskem stadionu Dinamo, ki ima prostora za 50.000 gledalcev. Ta čas se vršijo po vsej Rusiji izločilne tekme.

Ruski telefonski avtomat

Takšne telefonske avtomate so postavili po moskovskih ulicah.

Kupuj domače blago!

Kralja je rešil

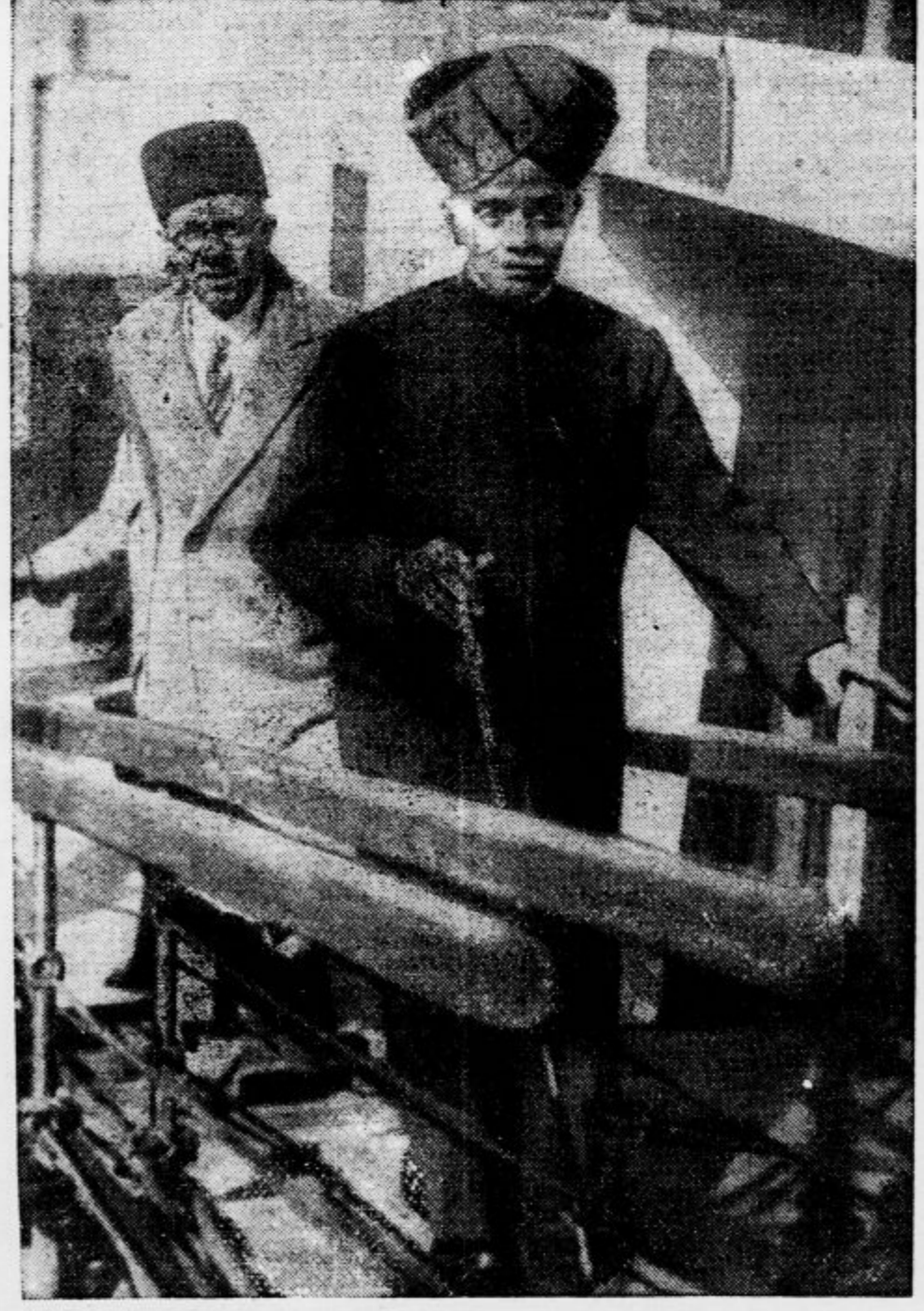
Anthony Dick, rezervni stražnik, po čigar zaslugi je bil preprečen atentat na angleškega kralja, v tovarni, kjer je zaposlen

Hotelska soba — svetišče

Kako živi v Londonu maharadža iz Misora

V London je prispel s svojim bratom in ministrskim predsednikom ter spremstvom 18 oseb maharadža iz Misora. Prvič, od kar je z 11 leti sedel na prestol, je

priljubljenata sarno rastlinske jedi. Pije le vodo iz Ganga, ki jo prevajajo na vseh njegovih potovanjih z njim. Vsak dan se bo posvečal kot pravoveren Hindujec svo-

Maharadža ob svojem prihodu na Angleško

ostavil svojo domovino. Velja za enega najbogatejših mož, kar jih je kdaj prišlo v Anglijo. Njegovo imetje cenijo na približno milijardo.

Med bivanjem v angleški prestolnici se boče bogati vladar kolikor mogoče držati svojih življenjskih navad v domovini. Ne bo jedel ne rib ne mesa, za kuharja mu

jim strogim verskim predpisom. Prazno hotelsko sobo so mu spremenili v tempel, v katerega sredini stoluje boginja njegove hiše, Carnunddesvari. Vladar gospoduje že 34 let nad svojo deželo z velikim uspehom. Velja za moža z bistrim pogledom, ki je storil marsikaj, da se je njegova domovina odprla socialnim in industrijskim novotam.

ZANE GREY: BETTY ZANE

Zgodovinski roman iz ameriške revolucije

Reka je napravila ovinek, in v nočno tišino je zabučal hrup, podoben bobnenju bližajoče se nevihte; to so bile brzice ali celó slap. Struga reke se je ozirala; voda je drla čedalje hitreje; skalne čeri so štrlele na obeh straneh in se dvigale višje, čedalje višje. Vrana je stal in napeto pogledal naprej. Nato je pokleknil in naravnat čoln proti sredini reke. Bučanje je postajalo čedalje glasnejše. Ko je Izak spustil oči naprej, je videl, da drevijo proti temni soteski. V naslednjem trenutku se je kamni opotekel po slapu nizdol in zletel med dvema visokima skalnima stenama. Ti steni sta se dvigali skoraj navpično kakih sedemdeset metrov visoko; razdalja med njima je bila komaj sedem metrov, in voda je kar rjavela, ko je v besnem vrtincu divjala skozi tesn. Na sredi je bila podobna drčiči stekleni šipi, temnozeleni in neznani, na straneh pa obrbljena z belimi, pečnimi se valovi, ki so razsajali v svoji kameniti ječi. Čeprav je bila nevarnost velika in čeprav je v teh robatih kamnih in teh črnih stenah prežala smrt, Izak vendar ni čutil strahu; poznal je moč roke, ki je zdaj oprtinja v jekelni trdoti, zdaj spet po bliskovno zagibala; poznal je bistro očesa, ki je kazalo pot. Spet so bili na planem pod zvezdnatim nebom;

plitvine, tesni in jezerčasti tolmuni so naglo bežali mimo. Nazadnje, ko je nebo na vzhodu že siveło, so dospeli v senco tako imenovanega »Štrlečega kamna«. Ta je bil skalna čer čudne oblike, ki je štrlela visoko nad reko in je bila dobila ime po Tarhu ali Štrlečem kamnu, glavarju vseh huronskih rodov. Ob prvem pogledu na to znano potno znamenje, ki je stalo tik pri vasi Vajendotcev, se je pridružilo Izakovi pobitosti in jezi novo čuvstvo, ki je bilo malone podobno veselju; žile so mu jele hitreje utripati, nedoločna pričakovanja in grenki spomini so mu zarjoli po glavi, ko je pomislil na temnooko deklico, ki je bil pred le'om dni pobežnil od nje. »Ku-vi-ku-vi« je zaklical eden izmed Indijancev v sprednjem koncu kamnija. Očividno so vaščani čuli znamenje, zakaj z brega se je neutegoma razlegel glasen odgovor. Ko je čez nekaj trenutkov kanu škripač občutil na prodnatem bregu, je Izak v jutranji megli nedoločno zagledal obrise šotorov in vlgvamov; zdaj je vedel, da je bil spet v vajendotskem taboru. Pozno popoldne so Izaka zbudili iz globokega spanja in mu povedali, da ga kliče glavar. Vstal je z bivljih koč, ki se je bil jutraj vrgel nanje, pretegnil boleče ude in stopil k vratom vlgvama. Prvor, ki se je širil pred njim, mu je bil tako domač, da se mu je zdelo, kakor da bi se bil po dolgi odsotnosti vrnil domov. Zadnji žarki zahačajočega solnca so rdečkasto sevali čez vrh Štrlečega kamna; dotikali so se desetic vlgvamov in kolih, s katerimi je bila posejana dolinca; škrlati so bisro, ozko reko, ki je glasno hrumela po svoji skalni struži. Ob bregu reke so v dolgih vrstah ležali kamni; tu

pa tam se je vzpenjala čez vodo brv iz enega samega debla. Iz tabornih ognjev so se viši v nebo redki oblaki dima; velkanska javorova drevesa so v svojih škrlatnih in zlatih oblačilih visoko štrlela nad vlgvami in povečevala lepoto de pokošne slike. Ko so vedli Izaka skozi ulico med dvema dolgima vrstama šotorov, ni bilo slišati od Indijancev nič tistih živahnih vzklikov, ki so navadno spremljali ujetje belega moža. Tu pa tam je kaka stara skvó vzdignila oči iznad svojega dela ob tabornem ognju in kadečih se kotlih ter se zarezala, ko so peljali ujetnika mimo nje. Vojščaki, ki so želeli na svojih odevah in kad' dolge pipe ali se greli ob topli žerjavici, so bili videti topi in brezčutni; temnopolta dekleta so se bo'če smehljala, in mali indijanski dečki, ki so imeli Izaka zmerom zelo radi, so z glasnim vpitjem kazali svoje veselje in tekli za njim. Majhen poniglavček se je oklenil Izakovega kolena in ga ni izpustil, dokler ga niso s silo odtrgali. Sredi vasi je stalo nekaj koč, ki so bile spojene druga z drugo ter večje in znatnejše od šotorov na okoli. To so bili glavarjevi vlgvami, in tja so vedli Izaka. Stražarji so ga spremlili v velik, okrogel prostor in ga pustili samega. To je bila posvetovalnica; nizek sedež in grčav bojni kij sta bila vsa njena oprava. Izak je začul rožljanje steklenih biserov in medvedjih krempljev, in ko se je obrnil, je stal na pragu visok Indijec veličastne nvanosti. Bil je Tarh, glavar vseh Vajendotcev. Dasi je bilo Tarhu več kakor sedemdeset let, je bil še vedno raven kakor smreka; na tihem obrazu, temnem ka-

kor bronasta krinka, mu ni bilo poznati nobenih sledov, da bi ga leta težila. Vsaka gubica, sleherna črta njegovega obraza je razodevala plemenitost rodu; visoko čelo, oglata, naprej potisnjena brada, stroga usta, zgrbančene oči — vse to je oznanjalo ponos in neupogljivo voljo poslednjega potomca svojega rodu. »Beli orel je spet v Tarhovi oblasti,« je v svoji materinščini rekel glavar. »Če bi bil hiter kakor bežeči jelen ali orel v višavi, mu ne bi pomagalo. Divje gosi, ki letijo na sever, niso hitreje od Tarhovih vojščakov. Hitreje od vsega je Hurončev maščevanje. Mladi bledokožec je stal nekaterega velikega vojščaka življenje. Kaj ima povedati v svojo opravčico?« »To ni moja krivda,« je hitro odvrnil Izak. »Od zadaj so me pobili na tla, tako da nisem utegnil prijeti za orožje. Nikoli nisem vzdignil roke zoper nobenega Vajendotca. Vrana ti bo potrdil. Meni ne moreš očitati, če moji sorodniki in prijatelji ubijajo tvoje junake. In vendar bi imel dovolj vzroka, da bi prejel huronsko kri. Tvoji vojščaki so me s silo odvedli iz domačega kraja in mi zadali mnogo ran.« »Beli glavar se dobro zagovarja. Tarh verjame njegovim besedam,« je z globokim glasom odvrnil Tarh. »Lenepc išče bledokožčeve smrti. Vingenud žaluje za sinom. Tarhov prijatelj je. Tarh je star in pameten, in kralj je. Če hoče, lahko obvaruje belega glavarja obeh. Vingenunda in Sejala, Poslušaj me. Tarh je star in nima sinu. Storiš te bo velikega glavarja in ti dal zemljo, vojščake in čast.«

Radijska patrulja — Roman o slikah.

37.

Copyright »Pantheon & »Jutro«

Bila je dirka na življenje in smrt. Ambroz je izgubil za vagon mračne ulice. Sam ga je hotel za vsako ceno ujeti. Begunec je začel razmišljati, ali naj ubije svojega zasledovalca.

Ambroz je jadrno izbral priloiko. Bežal je, kar so ga nesle noge, in se zgubil v temi. Slišati je bilo samo še rahel odmev njegovih bežičih korakov.

»Za enkrat mi je pobežnil.«

»Pomirite se, dobri ljudje. Možu se je očitno zmešalo. Še danes bo v umobolnici.«

CENE MALIM OGLASOM
Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mali oglasi
Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.— v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pisnu obnemem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana šte. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—

Vsa naročila in vprašanja, tičočna se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Manufakturista spretnega detašista, zmožno in zanesljivo osebo, zmožnega nemškega jezika spjelmemo v večjo manufak. trgovino v Ljubljani. Povabilo z naradbo dosedanjih služb in prepisi sicer val pod šifro »V nadomestilo šefas.« 16794-1	Dajenci (ke) Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Učenca z željo sprejemna za mehanično obrt. Hrana in stanovanje v hiši. Ljubljana, Karlovska c. 4. 16790-44 Prodaj Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Štedilnik dobro ohranjen, 2 in pol ploščo prodam. Zibertova 3/WL 16794-6 Kolesa Kolesa kromirana in pomikljana, najboljši nemški fabrikat po najnižjih cenah dobito samo v NOVI TRGOVINI , na Tyrševa 36. 16851-11	Pridelki Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Čebulo, česenj in druge prideleke razpoložljiva preoptmo Viktor Baranaga. Ptuj predal 2. 16710-33 Stanovanje Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Trisobno stanovanje priljubno, s kopalnico, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16776-31 Sanoped ne zahteva tembeč le omoti nepoškodoma na odstraniti slab duh po notu Cvetlični smrekov med pristen, letošnjega pridelka po Din 15.— za kg in pristen ajdov med po Din 13.— za kg oddaja Km-tijska družba Maribor, Meljska cesta 12, Tel. št. 2883. Dobri se vsako množno. Pri večjem odjemu popust. 16691-33	Stanovanja Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. 1-2 sobno kompletno stanovanje malo, iščem v sredini mesta za vselitev novembra ali prej. Dopise pod »Redna in točna plačnica« na ogl. odd. Jutra. 16740-21a Sobo odda Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Sobo s posebnim vvhodom takoj oddam. Turk Strelška ul. 22/L. 16712-33 Veliko zračno sobo s posebnimi vvhodom, oddam na najem na Mirju. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16812-38 Opremljeno sobo s souporabo kopalnice, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16794-33 Sobe išče Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Prazno sobo soba, isto, iščem za 1. av. svet. Poudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čista soba.« 16801-32a	Posest Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Lepo posestvo ob korovki progi med Mariborom in Rusami, ugodno naprodaj. Kapitala ni treba ker so lahko prezrema dolg. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16783-39 Izgubljeno Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Rezervno kolo od avtomobila z defektno pnevmatikó in štirinami spicami sem izgubil na cestni od Jesenice do Ljubljane. Najditelj naj sponoči proti nagradi tki. Rudolf Deržaj, Ljubljana, Kolodvorska ul. št. v. 38. 16778-28 Dopisi Vaska beseda 3 Din; davek 3 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 30 Din. Vam želim srečo Povrnitev je vključena. 16799-34 Gospodično z gladko počesanimi lasmi, belim klobukom, belimi čevlji, ki se je vozila v večerim vlakom na progi Židani most v Maribor, naproča gospod, ki ji je prepuštil svoj sedež, da javi svoje mesto prebivanja istim potom pod »19. julij« na ogl. odd. Jutra. 16791-34	Informacije V oglasnem oddelku »Jutra« naj dvignejo: Avto-kovček, Avto-dravaska, 1. avgust, Begunje - Trbič, Bolja gospodinja, Bodočnost 40, Centrom, Oca 26, Dober promet, Dobra vzgoja, Dobro ohranjen, Dobro, Dohela in zdrava, Fotokopist, Gospodinja, Gospičnikarka, Hlisa na Gorjuškem, Imam laetno vino, Izletnik - Dunaj, Konjotinstinja, Kovinski obrat, Kupim, Lepo, Lahko delo, Ljubljana, Marta, Mirno, Mirje, Nejem, Najcenejše, Novo podjetje 556, Odkupnina, Oprava, Prihna in zanesljiva, Poštni uradnik, Promet, Plačam takoj, Prihika, Prvorotna prekarjavalec, Rabim takoj, Resno, Radi bolniki, Redka prilika 399, Razvedrilo, Rožice 150, Sroj 33, Samostojna 1996, Srečna, Slovenija 32, Stalno 25, Sigurno 96, Seninat vrt, Tožna plačnica, Takoj, Tožen in reden plačnik, V nadomestilo šefa, Vestein uradnik, V Ljubljani, Zateženi svoj dom, Zanesljiva in poštena, Zaradi bolzoni Zvestoba.
---	---	---	--	---	---

KSILOLITNI TLAK
za trgovske lokale, šole, bolnice itd., za kuhinje, kopalnice je edino primeren. Ze pred 35 leti se je uveljavil. Izvršuje ga
„MATERIAL“ LJUBLJANA, Tyrševa 36, tel. 27-16

Kdor oglašuje ta napreduje!

Pretereni od globoke žalosti naznanjamo sorodnikom in prijateljem pretužno vest, da je preminula previdna s tolažili sv. vere naša blaga, nepozabna, iskreno ljubljena hči, oziroma soproga, mati, sestra, teta
dr. ph. Anica Šterba-Böhmova
v Pragi, dne 22. VII. 1936. leta.
Predrago rajnko bodo položili k večnemu počitku v Pragi dne 23. VII. 1936. Maše zadušnice se bodo brale v Pragi, na Bledu in v Ljubljani. Prosimo tihega sožalja.
LJUBLJANA, dne 23. julija 1936.
MATI: Terezina Jenko; SOPROG: Predsednik zračne odbrane, prof. univ. dr. ph. Ján Šterba-Böhm; SIN: cand. tech. Ján Šterba-Böhm; SESTRA: Dr. med. Eleonora Jenko-Groyer; BRAT: ministrski svetnik, mont. inž. Milutin Jenko; Svakinja, nekakinja, nekaka in ostalo sorodstvo.

G. Th. Rotman:
Miha Klapouh in njegovi prijatelji

Na koncu ulice, prav na robu mesta, je Miha dohitel tatu; poskočil je in se za malopridnežem vred zavalil po tleh. Med tem je bil Muki tako vestno opravič svoj dolžnost, da o zmikavovi hlačnici ni bilo več vredno govoriti. Da, težko pokoro je delal za svoje grdo dejanje!

Razno
Lahka LETNA OBLAČILA buret, kaša lister i. t. d. v odlični izdelavi si nabavite najceneje pri **PRESKERJU, SV. PETRA C. 14.**

KLISEJE ENO IN VEČBARVNE **Jugografika** SV. PETRA NASIP ST. 23

Zdrava pamet vas vodi do...
„OLLA“ GUM. 11
Znamka svetovnega slovesa

MARIJA HERLAH, roj. LAHOVNIK
Pogreb pokojnice bo v soboto 25. julija dopoldne na farno pokopališče v Šmartnem pri Velenju.
Laško, Šmartno pri Velenju, dne 22. julija 1936.
Rodbine: HERLAH, LAHOVNIK in PODPEČAN.